

ΜΥΘΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝ Τῇ ΔΙΑΛΕΚΤῳ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ.*

Ἦδη πλέον δικαίως ἐσχηματίσθη ἡ πίστις, ὅτι αἱ φιλοσοφικαὶ ιδέαι τῆς ἀρχαίας Ἰνδικῆς, ὡς καὶ αἱ θεότητες αὐτῆς, ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις ἤδη χρόνοις μεταχρετέυθησαν εἰς Αἴγυπτον, Περσίαν, λοιπὴν δυτικὴν Ἀσίαν καὶ ἐντεῦθεν εἰς Εὐρώπην, ὅτι πολλὰς τῶν φιλοσοφικῶν ἰδεῶν, ἀκκατλήπτους τῷ κοινῷ λαῷ οὕτως, ἐδιδάσκοντο ἐν τοῖς μυστηρίοις μόνον οἱ μυούμενοι, καὶ ὅτι οἱ ἀρχαιοτάτοι «Ἕλληνας φιλόσοφοι ἐκ τούτων τῶν ἐκπαιδευτηρίων ἠντλήσαν τὰς γνώσεις αὐτῶν, οἱ δὲ Νεοπλατωνικοὶ ἔτι μάλλον ἀπεκάλυψαν τῷ κόσμῳ τὸ περιεχόμενον τῶν διδασκαλιῶν αὐτῶν ἐν μέρει, ὅπως ἀποδείξωσιν, ὅτι αἱ μεταγενέστεραι ιδέαι οὐδὲν τὸ καινὸν εἶχον, καθ' ὅσον ἐνυπῆρχον αὐταὶ ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ τῶν λαῶν πίστει. Ἐπομένως τὸ σύνολον τῆς μυθολογίας προσέλαβε διὰ τῆς θεωρίας ταύτης σύνδεσμον συστηματικώτερον. Διαπιστώθη πλέον, ὅτι ἡ περὶ ἐνὸς ὑψίστου ἀρχικοῦ ὄντος διδασκαλία ἐστὶν ἡ πρώτη, τῆς πολυθείας μόλις βραδυτέρον ἐξ αὐτῆς πηγασάσης, καὶ ὅτι ἐπομένως πάντες οἱ θεοὶ δέον ὅπως θεωρῶνται ὡς ἀπόρροιαι ταύτης τῆς μόνης ἀρχικῆς ὑπάρξεως, ὡς ισάριθμοι ἰδιαίτεροι ἀποκαλύψεις τῶν ὑψίστων αὐτῆς ἰδιοτήτων. Τὸ δὲ σύστημα τοῦτο τῶν ἐκ τῆς ἀρχικῆς ὑπάρξεως ἀπορροῶν ἤρξατο ἐν Ἰνδίας. Τῷ αἰωνίῳ καὶ ὅλως αὐτάρκει πρώτῳ ὄντι ἔδοξεν ὅπως ἀποκάλυψεν τὴν δύναμιν καὶ λαμπρότητα αὐτοῦ εἰς ἑτέρα ἐκτὸς αὐτοῦ ὑπάρχοντα ὄντα, καὶ διὰ τῆς πρώτης ταύτης ιδέας τοῦ θεοῦ ἔλαβον ὑπόστασιν αἱ τρεῖς ὑψηλαὶ δυνάμεις, ἡτοὶ ἡ δημιουργοῦσα, ἡ δικτηροῦσα καὶ ἡ καταστρέφουσα δυνάμεις. Ἦδη πλέον ἐν ἀκολουθίᾳ βαθμυδὸν κατερχομένη ἀνεπτύχθη ἐκ τούτων τῶν πρώτων δυνάμεων ὁ πνευματικὸς κόσμος, ἀκολούθως προῆλθεν εἰς μέσον ὁ κόσμος τῶν φαινομένων τῶν αἰσθήσεων διὰ τῆς πικτοδυναμίας τῶν δημιουργουσῶν δυνάμεων καὶ ἡδη ἐμφανίζονται αὐταὶ αὐταὶ ἐν τάξει ὑποδεεστέρας καὶ ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τὴν ὕλην ὡς πνευματικαὶ τῆς φύσεως δυνάμεις, αἵτινες ἀποκαλύπτονται ἐν τῷ ἡλίῳ, τῇ σελήνῃ, τῇ γῇ, τοῖς πλανήταις καὶ τοῖς ἀπλανέσιν ἀστράσιν.

Ἐν ταύτῃ τῇ ὑποδεεστέρας τάξεως δυνάμει ἐνεργοῦσα διακρίνει τις τὰς δύο ἀντιθέσεις τοῦ ἄρρενος καὶ θήλεος καὶ προσωποποιεῖ ἐκατέραν ὡς ἰδιαίτερον δυνάμιν· διὰ τῆς συνενώσεως δὲ αὐτῶν ἐξακολουθεῖ διαρκῶς ἡ μεγάλη τῆς δημιουργίας λειτουργία. Τοῦτο τὸ ἐν Ἰνδίᾳ ἐπιφανὲς σύστημα μετεδόθη εἰς τὰς δυτικὰς χώρας. Εὐρίσκομεν αὐτὸ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Περσίᾳ, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Εὐράτου καὶ τὰς ἀκτὰς τοῦ Ἰλίσσου, ἀλλὰ διὰ τῆς περιοδείας αἱ θεότητες ἐν τῇ λατρείᾳ τοῦ λαοῦ ἀπεγυμνώθησαν βαθμυδὸν τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν πνευματικότητος, ὥστε ἐν τῷ πολυθεϊσμῷ τῶν Ἑλλήνων περιστανται μέλιστα

ὑπὸ μορφὴν ἀνθρωπίνην καὶ δὴ οὐχὶ ἀπηλλαγμένη τῶν ἐλλείψεων τῆς ὕλης. Ἐν τοῖς μυστηρίοις ὅμως περιεσώθη τὸ πνευματικὸν τῆς φύσεως αὐτῶν, διότι ἐν αὐτοῖς ἐδιδάσκετο καὶ ἡ ἀληθὴς συνοχή τοῦ Παντός, καὶ τίνι τρόπῳ πᾶσαι αἱ φυσικαὶ δυνάμεις, αἵτινες ἐν τῇ δημοσίᾳ λατρείᾳ ἐμφανίζονται ἐν τῷ προσώπῳ τῶν θεῶν, συμπέπτουσιν ἐν τῇ ἀρχικῇ ιδέᾳ, καὶ οὐδὲν ἄλλο εἰσὶν, εἰμὴ ἀποκαλύψεις ἐνὸς καὶ μόνοι αἰωνίου, πανσφόρου καὶ παντοδυνάμου πρώτου ὄντος, ὅπερ οὐδεμία γλῶσσα, οὐδεμία εἰκὼν δύναται ἵνα παρῃστήσῃ. Ἦδη ἐν Ἰνδίας ἐγένετο ὑποκείμενον τῶν ἐρευνῶν τῶν σοφῶν τὸ μέγα ζήτημα ἀπόθεν τὸ κακὸν ἐν τῷ κόσμῳ;», ἐζήτουν δὲ ὅπως λύσωσι τὸ μέγα τοῦτο πρόβλημα διὰ τοῦ μύθου, ὅτι μερὶς τις τῶν ἀγαθῶν καὶ ἀγῶν πνευμάτων, ὑπ' ἀλαζονείας παρῃφερθεῖσα, ἀντεπεξῆλθε κατὰ τῶν ὑψηλῶν πρώτων δυνάμεων, ταῖς ὁποίαις ὤρειλε τὴν ὑπαρξίν αὐτῆς, ὥστε ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρρίφθησαν τὰ πνεύματα ταῦτα εἰς τὸν τόπον τοῦ σκότους, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ὁ ὁ αἰώνιος, εὐσπλαγχνισθεὶς αὐτῶν, ἐδημιούργησε τὸν αἰσθητὸν κόσμον, ἵνα κατοικῶσιν ἐν αὐτῷ βαθμιαίαν σειρὰν σωμάτων καὶ ἐπιτύχωσιν οὕτω τῆς εὐκαιρίας τοῦ καθιρῆσθαι ἐκ τῶν προσημμένων αὐτοῖς σκωριῶν καὶ ἀνυψωθῶσιν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν καθρότητα. Ἐν Περσίᾳ διεμορφώθη ἡ αὐτὴ ιδέα ἐν τῷ μύθῳ τοῦ ἀγῶνος μεταξὺ τοῦ Ἀρεϊμᾶνος καὶ Ὀρμίσδου· ἐν τῇ μετέπειτα Ἰουδαϊκῇ θρησκείᾳ, προῆλθεν ἐξ αὐτῆς ἡ διδασκαλία περὶ διαβόλου καὶ πονηρῶν πνευμάτων· ἐν Αἰγύπτῳ ὅμως καὶ τῷ Ἑλληνικῷ πολυθεϊσμῷ εὐρίσκει τις μόνον ἀσθενὴ ἔχνη τῆς ιδέας ταύτης ἐν τοῖς μύθοις τῶν κατὰ τῶν θεῶν ἀγωνισαμένων ὄντων, ἡτοὶ ἐν ταῖς Τιτανομαχίαις καὶ Γίγαντομαχίαις, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσι τοῦ Τυφῶνος πρὸς τοὺς οὐρανίους. Τούναντιον ἢ ἐκ τοῦ Ἰνδικοῦ τοῦτου μύθου πηγασάσα διδασκαλία περὶ τῆς προὑπάρξεως τῆς ψυχῆς καὶ τῆς περιοδείας αὐτῆς διὰ γήινων σωμάτων παρ' Ἑλλήσι καὶ Αἰγυπτίοις προσέλαβε λίαν εὐρεῖαν ἐξάπλωσιν καὶ ἡ ἐκ ταύτης ἐξαρτωμένη ιδέα, ὅτι ἄπας ὁ αἰσθητὸς κόσμος οὐκ ἐστὶν ἡ ἀληθὴς ἡμῶν πατρίς, ὅτι τὸ σῶμα, ἡ κατοικία τῆς ψυχῆς ἡμῶν, δύναται ἵνα θεωρῆται ἄπλως εἰρκτὴ αὐτῆς, ὅτι τὸ πνεῦμα, ἵνα ὡς οἶόν τε τάχιον, ἐπανέλθῃ εἰς τὴν κυρίως οὐσίαν αὐτοῦ, εἰς τὸν κόλπον τῶν θεῶν, εἰς τὸν κόσμον τῆς πνευματικότητος, ὁφείλει ἵνα ὡς οἶόν τε ἀπαλλαγῇ τῶν δεσμῶν τοῦ γήινου καὶ διατελῇ ἐν διαρκείᾳ ἀγῶνι κατὰ τῆς σωματικῆς ἡδονῆς. Παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις καὶ Ἑλλήσι, πιθανῶς δὲ καὶ ἐν Ἰνδίας καὶ Περσίᾳ, ἐσχετίσθη ἡ διδασκαλία αὕτη συγχρόνως πρὸς φυσικὰ φαινόμενα· οὕτω λ. χ. τὸ ἡμισυ ἐκεῖνο μέρος τῆς ἐκλειπτικῆς, ἐνθα ὁ ἥλιος κατέρχεται ἐκ τοῦ Καρκίνου μέχρι τοῦ Αἰγόκερω, ὑπῆρξεν ἡ εἰκὼν τοῦ βασιλείου τοῦ φωτός, τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, καὶ ἡ τροχία τοῦ ἡλίου συγχρόνως ἡ ὁδὸς τῶν ψυχῶν. Διὰ τῆς πύλης τοῦ Καρκίνου εἰσέρχονται αὐταὶ εἰς τὸν αἰσθητὸν κόσμον καὶ ἐγκαταλείπουσι τὸ

*) Ἰδε ἀριθ. 27, σελ. 523—525.

κράτος τῶν θεῶν. Εἰσδύουσι λοιπὸν ὅλον ἐν βαθυτέρον εἰς τὸν κόσμον τῶν φαινομένων, μέχρις οὐ ἐπὶ τέλους ἐκ τῆς κραυγῆς τῆς σωμκτικῆς ἡδονῆς ἀνανήφουσαι βαθμηδὸν ἀνυψῶνται πάλιν διὰ τῆς πύλης τοῦ Κηρκίνου εἰς τὴν πατρίδα τῶν θεῶν. Τὰς παραστάσεις ταύτας ἀπαντᾷ τις συμβολικῶς εἰκονιζομένης ἐν ἀπείροις μύθοις, οἵτινες τὴν ἐρμηνείαν αὐτῶν εὐρισκόν ἐν τοῖς μυστηρίοις, ἐν ᾧ συγχρόνως δὲν ἐλησημονήθησαν καὶ αἱ φυσικαὶ σχέσεις τῶν διαφορῶν τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης καὶ τῶν πλανητῶν στάσεων πρὸς τὴν γῆν, οὐδὲ ἡ ποιότης τῆς ἐπιδράσεως, ἣν ἔδει ὅπως ἐξασκῶσιν οἱ ἀστέρες οὗτοι ἐπὶ τὴν ὁργανικὴν ζωὴν. Ταῖς παραστάσεσι ταύταις προσετέθησαν ἐπομείνως αἱ ἀστρολογικαὶ διδασκαλίαι περὶ τῶν ἐπιδράσεων τῶν οὐρανίων σωμάτων ἐπὶ τὴν τύχην τοῦ κόσμου ἐν γένει καὶ τοῦ ἀνθρώπου ἰδίᾳ, δι' ὧν συνηνώθη τῇ βοηθείᾳ νέων δεσμῶν ὁ οὐρανὸς μετὰ τῆς γῆς καὶ ἡσθητοποιήθη τῷ ἀνθρώπῳ ἡ μεγάλη διδασκαλία περὶ τῆς προνοίας τοῦ Θεοῦ.

Μετὰ τούτων πάλιν συνεδέετο καὶ ἡ λίαν ἀρχαία ὠταύτως ἐξ Ἰνδιῶν πηγάσασα καὶ διὰ τῆς Περσίας, Ἀσίας, Ἑλλάδος Ἰταλίας καὶ ἴσως καὶ ἄλλων χωρῶν ἐξαπλωθεῖσα διδασκαλία περὶ δαιμόνων ἢ πνευμάτων ὡς ἀγαθῶν καὶ πονηρῶν τοῦ ἀνθρώπου προστατῶν διδασκαλία, ἥτις οὐδ' αὐτῷ τῷ πρώτῳ Χριστιανισμῷ διετέλεσε ξένη.

Μετὰ τὴν ἀναγκαίαν ἄλλως εἰσαγωγὴν ταύτην ἀρχόμεθα τοῦ κυρίου ἡμῶν θέματος.

Ἀφ' οὗ ἡ καθ' ἡμᾶς Ἑλληνικὴ πλεῖστα ὅσα διέσσωσε τιμαλφὴ τῆς ἀρχαίας ἡμῶν προγονικῆς γλώσσης κειμήλια, φυσικῷ τῷ λόγῳ καὶ ὁ τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι καὶ ἐκφράζεσθαι ἐν πολλοῖς ἀπαράλλακτος ἦ καὶ ἐλάχιστα παρηλλαγμένοις διεσώθη. Φυσικὸν ἄρα, ὅτι παροιμίαι, εὐχαὶ καὶ κατάραι, αἰνίγματα, φράσεις τυπικαί, προλήψεις, δεισιδαιμονίαι ἦθη καὶ ἔθιμα, ἄσματα, λογοπαίγνια κτλ. περιεσώθησαν μέχρις ἡμῶν καθαρὸν καὶ ἀνεξίτηλα φέροντα τὸν ἀρχαῖον τύπον, ἢ τοῦλάχιστον στοιχειᾷ τινα αὐτοῦ ἐναργῆ καὶ παλῦτιμα. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ πλουσίου καὶ ἐκλεκτοῦ τῆς ἀρχαίας μυθολογίας θησαυροῦ ἀνακαλύπτουμεν στοιχειᾷ τινα ἐν τοῖς νῦν πολλαχοῦ ἀπαντῶσι παραμυθίαις. Ὡς περ δ' αἱ πρῶται ἀρχαὶ πάσης θρησκείας παρίστανται πάντοτε μυθικαί, οὐδὲν τὸ παράδοξον, ὅτι καὶ ἐν τῷ Χριστιανισμῷ παρατηρεῖται πέπλος τις μυθικός, καὶ διακρίνομεν συμβολικὰς παραστάσεις, δεισιδαιμονίας τινάς, προλήψεις καὶ ἔθιμα τὴν πηγὴν αὐτῶν πάντως ἐκ τῆς ἀρχαιότητος φερούσας. Τοῦναντίον μάλιστα φυσικὸν τοῦτο ἀνομολογεῖται, ἂν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὰ τοιαῦτα, οἷον ἐξέτιλοι ἐξείς ριζωθέντα παρὰ τοῖς πολλοῖς, δὲν ἴσχυεν ἵνα ἐξαλείψῃ οὐδ' αὐτὸς ὁ πανδαμάτωρ χρόνος.

Ἡμεῖς ἐνταῦθα, ἵνα μὴ πέραν τοῦ δέοντος ἐκταθῶμεν, περιοριζόμεθα ἐν καὶ μόνον ἀλλὰ λαμπρὸν ἀφηγούμενοι παραμύθιον, παραφράζοντες αὐτὸ εἰς τὴν συνήθη δημώδη ἐκ τῆς διαλέκτου τοῦ Πόντου, ἐν ᾗ περιεσώθη, ἐν' ἀποδείξωμεν ἐν αὐτῷ στοιχειᾷ μυθο-

λογικῇ, ἐν οἷς καὶ ἀστρονομικῇ. Τὸ παραμύθιον τοῦτο ἔχει ὡς ἐξῆς ἐν παραφράσει :

Μία φορὰ κ' ἕνα καιρὸ ἦτανε ἕνας ἄνθρωπος κ' ἐνῶ ποῦ πῆγαινε 'ς τὸ δρόμο, ἀπῆντησ' ἕνα δράκον. Ὁ δράκων ἄμα καὶ τὸν εἶδε, ἠθέλησε νὰ τὸν φάγῃ, μὰ, ἐπειδὴ ἔκλαψε καὶ τὸν παρακάλεσε πολὺ, 'ς τὰ ὕστερ' νὰ τοῦ χάρισε τὴ ζωὴ γιὰ ἕνα χρόνο καὶ τοῦ εἶπε : « Σοῦ ἀφίνω καιρὸ γιὰ ἕνα χρόνο ἀπὸ σήμερον. Πάρε κι' αὐτὰ τὰ κλειδιά καὶ πῆγαινε, 'ς τὸ τᾶδε μέρος εἶνε τὸ παλάτι' μου, ὅπου θαῦρος ὅλα τὰ καλὰ. Ἄνοιξε λοιπὸν καὶ κἀθου μέσα ὡς ἕνα χρόνο, μὰ τέλειωσ' ὁ χρόνος, θάλλω τ' ὕστερ' νῆ τὴν ἡμέραν νὰ χτυπήσω 'ς τὴν πόρτα τὴ νύχτα καὶ θὰ σοῦ προβάλλω δώδεκα ζητήματα, κιὰν ἴσως κἀπαντήσης καλὰ σὲ ὅλα, γλυτώνεις γιὰ πάντα καὶ σοῦ μένει καὶ τὸ παλάτι' μου, εἰ δὲ μὴ, θὰ σὲ φάγω ».

Τὸ λοιπὸν 'χάρηκε πολὺ ὁ ἄνθρωπος, γιατί' σκέφθηκε 'ς ἕνα χρόνο ποῖος 'ξέριε τί καλὰ ἀζιώνει ὁ Θεός, εὐχαρίστησε τὸν δράκον κ' ἐπῆρε τὰ κλειδιά κ' ἐπῆγ' ἐκῆθισε 'ς τὸ παλάτι' του. Ἐκεῖ πῶς ἦταν' εὐτυχής, γιατί' δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε καὶ τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα βρισκούνταν' ἐκεῖ μέσα. Μὰ 'σὰν ἀπέρχσαν οἱ δώδεκα μῆνες κ' ἤρθε πῶς κ' ἡ 'στερ' νῆ 'μέρη, ὁ ἄνθρωπος συλλογίζοντανε καὶ δὲν εἶχε διόλου ἡσυχία, γιατί' δὲν ἤξερε τί θὰ κάμῃ. Ὁ καμμένος δὲν ἤξερε καὶ τί θὰ τὸν 'ρωτοῦσεν ὁ δράκων, ποῦ νὰ σκεφθῇ ἀπὸ πρὶν τί 'μποροῦσε ν' ἀπαντήσῃ. Μὰ καὶ πᾶλε ἦτανε οἰκονομία Θεοῦ γιὰ νὰ σωθῇ. Τὴ βραδεῖα ἐκείνη ποῦ 'περίμενε τὸν δράκον, 'χτύπησε τὴν πόρτα ἕνας γέρος φτωχὸς καὶ 'παρακάλεσε νὰ τὸν πάρῃ μέσα ἐκείνη τὴ νύχτα, γιατί' δὲν εἶχε ποῦ νὰ κοιμηθῇ. Ὁ ἄνθρωπος τὸν λυπήθηκε τὸν φτωχόν, τὸν 'πῆρε μέσα καὶ τοῦ εἶπε νὰ κοιμηθῇ σὲ μιὰ κῆμαρη, μ' αὐτὸς δὲ 'θέλησε κ' ἐπροτίμησε νὰ κοιμηθῇ ὅπισ' ἀπ' τὴν πόρτα τοῦ παλατιοῦ. Ὁ 'νοικοκύρης τὸ λοιπὸν τὸν ἀφῆκε νὰ πλαγιάσῃ αὐτοῦ ποῦ ἠθελε καὶ ὁ ἴδιος πῆγε νὰ κοιμηθῇ. Μὰ τὴ νύχτα, ἐκεῖ ποῦ 'κοιμούνταν' ὁ ἄνθρωπος, 'χτύπησ' ὁ δράκων 'ς τὴν πόρτα κ' ἐφώνησεν ἀπ' ἐξω :

« Ἐν ἀντίκαλον »¹.

Ὁ φτωχὸς ἀπὸ μέσα τοῦ ἀπῆντησε :

« Ἐν αὐγὸ τῆς ὄρνιθας ».

« Δρὸ ἀντίκαλα » εἶπεν ἔπειτα ὁ δράκων.

Κι' ὁ φτωχὸς τοῦ ἀπεκρίθη :

« Δικέρατο τὸ κριάρι », ἐν αὐγὸ τῆς ὄρνιθας ».

« Τρί' ἀντίκαλα » ἐφώνησε πᾶλε ὁ δράκων.

Κι' ὁ φτωχὸς τοῦ ἀπῆντησε :

« Τρίποδο τὸ τραπέζι, δικέρατο τὸ κριάρι », ἐν αὐγὸ τῆς ὄρνιθας ».

« Τέσσαρ' ἀντίκαλα » εἶπε πᾶλε ὁ δράκων.

Κι' ὁ φτωχὸς τοῦ ἀπεκρίθη καὶ 'ς αὐτό :

1) Ἀντίκαλο τ. ἑ. ἀντίκαλον λέγων ἐννοεῖ τὴν ἀναπόδωσιν τοῦ καλοῦ, ἥτοι τῆς χάριτος τῆς γενομένης τῷ ἀνθρώπῳ ὅπως ἀπολαύσῃ βίου εὐτυχούς ἐπὶ ἐν ἔτος καὶ ὡς ἀνταμοιβὴ τῆς τοιαύτης χάριτος θεωρεῖται ἡ λύσις τῶν προβαλλομένων 12 ζητημάτων.

«Τεσσαράποδος ἡ ἀγγελάδα, τρίποδο τὸ τραπέζι»,
δικέρατο τὸ κριάρι', ἐν αὐγὸ τῆς ὄρνιθας».

Ὁ δράκος τότε ἀπ' ἐξω εἶπε :

«Πέντε ἀντίκαλα».

Κι' ὁ φτωχὸς ἔδωκε καὶ 'ς αὐτὸ τὴν ἀπάντησι :

«Πέντε δάχτυλα τοῦ ἀνθρώπου, τεσσαράποδος ἡ ἀγγελάδα, τρίποδο τὸ τραπέζι», δικέρατο τὸ κριάρι',
ἐν αὐγὸ τῆς ὄρνιθας».

«Ἐξ ἀντίκαλα» ἐφώναζε πάλι ὁ δράκος.

Κι' ὁ φτωχὸς τοῦ ἀπεκρίθηκε :

«Ἐξ ἀστέριχα τούρανου, πέντε δάχτυλα τοῦ ἀνθρώπου, τεσσαράποδος ἡ ἀγγελάδα, τρίποδο τὸ τραπέζι»,
δικέρατο τὸ κριάρι', ἐν αὐγὸ τῆς ὄρνιθας».

Ὁ δράκος ἔπειτα φώναζε :

«Ἐφτά ἀντίκαλα».

Κι' ὁ φτωχὸς τοῦ ἀπάντησε :

«Ἐφτά δίπλες τούρανου, ἔξ ἀστέριχα τούρανου, πέντε δάχτυλα τοῦ ἀνθρώπου, τεσσαράποδος ἡ ἀγγελάδα, τρίποδο τὸ τραπέζι»,
δικέρατο τὸ κριάρι', ἐν αὐγὸ τῆς ὄρνιθας».

Ἵστερα πάλι φώναξ' ὁ δράκος ἀπ' ἐξω :

«Ὅχτώ ἀντίκαλα».

Μὰ ὁ φτωχὸς τοῦ δώκε καὶ 'ς αὐτὸ τὴν ἀπάντησι :

«Ὅχτώ νύχια τοῦ αἰτοῦ, ἔφτά δίπλες τούρανου, ἔξ ἀστέριχα τούρανου, πέντε δάχτυλα τοῦ ἀνθρώπου, τεσσαράποδος ἡ ἀγγελάδα, τρίποδο τὸ τραπέζι»,
δικέρατο τὸ κριάρι', ἐν αὐγὸ τῆς ὄρνιθας».

Ἐπειτα πάλι φώναξ' ἀπὸς ὁ δράκος :

«Ἐννέα ἀντίκαλα».

Κι' ὁ φτωχὸς ἀπὸ μέσα εἶπε :

«Ἐννέα μῆνες βαστάξ' ἡ γυναῖκα τὸ παιδί', ὅχτώ νύχια τοῦ αἰτοῦ, ἔφτά δίπλες τούρανου, ἔξ ἀστέριχα τούρανου, πέντε δάχτυλα τοῦ ἀνθρώπου, τεσσαράποδος ἡ ἀγγελάδα, τρίποδο τὸ τραπέζι»,
δικέρατο τὸ κριάρι', ἐν αὐγὸ τῆς ὄρνιθας».

Ἵστερα πάλι ὁ δράκος φώναζε :

«Δέκα ἀντίκαλα».

Κι' ὁ φτωχὸς ἀπάντησε :

«Δέκα παρθένες κόρες, ἔννέα μῆνες βαστάξ' ἡ γυναῖκα τὸ παιδί', ὅχτώ νύχια τοῦ αἰτοῦ, ἔφτά δίπλες τούρανου, ἔξ ἀστέριχα τούρανου, πέντε δάχτυλα τοῦ ἀνθρώπου, τεσσαράποδος ἡ ἀγγελάδα, τρίποδο τὸ τραπέζι»,
δικέρατο τὸ κριάρι', ἐν αὐγὸ τῆς ὄρνιθας».

Κατόπι πάλι φώναζε ὁ δράκος :

«Ἐνδεκα ἀντίκαλα».

Κι' ὁ φτωχὸς τοῦ ἀπεκρίθηκε καὶ 'ς αὐτό :

«Ἐνδεκα μῆνες βαστάξ' ἡ φορέα τὸ πουλάρι', δέκα παρθένες κόρες, ἔννέα μῆνες βαστάξ' ἡ γυναῖκα τὸ παιδί', ὅχτώ νύχια τοῦ αἰτοῦ, ἔφτά δίπλες τούρανου, ἔξ ἀστέριχα τούρανου, πέντε δάχτυλα τοῦ ἀνθρώπου, τεσσαράποδος ἡ ἀγγελάδα, τρίποδο τὸ τραπέζι»,
δικέρατο τὸ κριάρι', ἐν αὐγὸ τῆς ὄρνιθας».

Τελευταία ἐφώναζε πάλι ὁ δράκος :

«Δώδεκα ἀντίκαλα».

Μὰ ὁ φτωχὸς καὶ 'ς αὐτὸ τὸ τελευταῖο ἀπάντησε :

«Δώδεκα μῆνες ἔχει ὁ χρόνος, ἔνδεκα μῆνες βα-

στάξ' ἡ φορέα τὸ πουλάρι', δέκα παρθένες κόρες, ἔννέα μῆνες βαστάξ' ἡ γυναῖκα τὸ παιδί', ὅχτώ νύχια τοῦ αἰτοῦ, ἔφτά δίπλες τούρανου, ἔξ ἀστέριχα τούρανου, πέντε δάχτυλα τοῦ ἀνθρώπου, τεσσαράποδος ἡ ἀγγελάδα, τρίποδο τὸ τραπέζι»,
δικέρατο τὸ κριάρι', ἐν αὐγὸ τῆς ὄρνιθας».

Μόλις κ' ἐτελείωσε τὰ λόγια αὐτὰ ὁ φτωχὸς καὶ ἀμέσως κατηράσθηκε τὸν δράκο νὰ γείνη πέτρα καὶ νὰ μείνῃ 'ς τὸν τόπο του καὶ μὲ τὰ σωστὰ γένηκε πέτρα ὁ δράκος κ' ἔβαινε 'ς τὸν τόπο του. Εἰς τὸ μετὰ ἔρχισεν νὰ φέξῃ μέρα καὶ ὁ φτωχὸς ὁ γέρος σιγὰ σιγὰ ἀνοίξε τὴν πόρτα κ' ἔφυγε, ἐνῶ ἀκούμα κοιμούνταν ὁ ἀνθρώπος, ποῦ θὰ τὸν ἔτρωγε ὁ δράκος. Ἀμα ἔξυπνησε κι' αὐτός, εἶδε πῶς ὁ φτωχὸς ἔβαινε ἄφαντος κ' ἔξω ἀπ' τὴν πόρτα τοῦ παλατιοῦ ἦτο πέτρα ὁ δράκος. Τότε ἔχρηκε πέρα πολύ, κατὰλαβε πῶς ὁ φτωχὸς ὁ γέρος τὸν γλύτωσε, κι' αὐτός ἦταν ὁ Χριστός, ἐθύμιασε τὸ μέρος ποῦ πλάγιπσε, ἔχτισε παρακλήσι' 'ς αὐτὸ τὸ μέρος, ἐθύμιασε καὶ τὲς πατημασιὰς τοῦ Χριστοῦ ὡς ποῦ φαινότανε ἀπάνω 'ς τὰ χιόνια, γιὰτὶ εἶχε χιονίσθη ἐκεῖνὴ τὴ νύχτα, κ' ἐδόξασε τὸν Θεό, ποῦ τὸν λυπήθηκε καὶ τὸν γλύτωσε ἀπ' τὸν δράκο.

Καὶ οὕτω μὲν ἔχει τὸ παραμῦθιον ἐν παραφράσει, ἐν δὲ τῇ διαλέκτῳ τοῦ Πόντου λέγεται ὡς ἑξῆς :

Ἐπῆεν¹ ἐπῆεν ἔτον² εἷνας ἄρθωπος καὶ σίτ'³ ἐπήγ'εν⁴ 'ς σὴ⁴ στράχην, ἐπέντεσεν εἷναν ρόδακον. Ὁ ρόδακος ἄμον⁵ τὸ εἶδεν ἄτον,⁶ θὰ ἔτρωγεν ἄτον, ἀμα⁷ μὲ τὸ νὰ ἐκλαφεν ἄτος κ' ἐπαρκαλέσεν ἄτον πολλὰ, ἐχάρτσεν⁸ ἄτον τὴ ζωὴν ἄτ' γούς τ' ἐναγ χρόνον⁹ κ' εἶπεν ἄτον «Ἐσέν¹⁰ διορίαν ἐναν χρόνον ἄσο¹¹ σημερ'όν τὴν ἡμέραν καὶ ἄν,¹² ἔπαρ¹³ καὶ ἀβοῦτα¹⁴ τ' ἀνοίγχα¹⁵ καὶ δέβα¹⁶ 'ς σὸ πάδε μέρος ἐν¹⁷ τὸ παλάτι μ', καὶ τὴ πουλι¹⁸ τὸ γάλαν πιλέ¹⁹ εὔριε-ται²⁰ ἐκειαπὲς²¹, ἀνοίξον καὶ ἀθ' καὶ ἐκειαπὲς γούς τ' ἐναγ χρόνον. Ἀμα 'ς σὺγ χρόνον ἄπὸν τ' ὕστερ'όν τὴν ἡμέραν θὰ ἔρχουμαι τὴ νύχταν κρούγω 'ς σὴμ πόρταν καὶ ὁρωτῶ σε δώδεκα ὁρωτέματα²² ἄν ἴσως κ' ἐπορῆς²³ καὶ δι'ς²⁴ σωστὸν ἀπάντησιν 'ς οὐλᾶ²⁴ χαρίζω σε τὴ ζωὴ σ' γιὰ πάντα κι' ἀπομένε-τσε²⁵ καὶ τὸ παλάτι μ', γιόκσα²⁶ θὰ τρώγω σε²⁷.

(Ἀκλουθεῖ).

ΔΗΜ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ.

1) Ἐπῆγε· ἐνταῦθα ὁμοῦς τὸ: ἐπῆεν ἐπῆεν=μὴ φορὰ κ' ἕνα κειρό. 2) ἦτο. 3) ἐνῶ. 4) εἰς τὴν. 5) ἀμα, εὐθὺς ὡς. 6) αὐτόν. 7) ὁμοῦς, ἀλλά. 8) Ἐχάρισεν. 9) ἕως ἕνα χρόνον. 10) εἰς ἐσέν. 11) ἀπὸ τὸ. 12) καὶ ἄνω. 13) ἔπαρε τ. ἔ. πάρε-λάβε. 14) καὶ αὐτά. 15) τὰ κλειδιά· ἐν τῷ τύπῳ ἀνοίγχα, ὡς καὶ κατωτέρω ἐν τῷ οὐλᾶ, τὸ ἄ προσφέρεται ὡς τὸ γεματικὸν αβ. 16) φύγε. 17) ἐν, εἶναι. 18) καὶ τοῦ πουλιοῦ. 19) ἀκούμη· ἡ λέξις Τουρκικὴ. 20) εὑρίσκαται. 21) ἐκεῖ ἀπ' ἐσῶ, τ. ἔ. ἐκεῖ μέσα. 22) καὶ ἡμπορῆς. 23) καὶ δίδης. 24) εἰς ὅλα. 25) καὶ ἀπομένει σε, καὶ σοὶ ἀπομένει. 26) εἰδομένη· ἡ λέξις Τουρκικὴ. 27) θὰ σε φάγω.